

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Krajský soud v Plzni rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne [datum] v senátě složeném z předsedy JUDr. Eduarda Wipplinger a soudkyně Mgr. Daniely Jeřábkové a JUDr. Libuše Chudíkové v trestní věci obžalovaného [údaje o účastníkovi]

takto:

- I. K odvolání poškozených [příjmení] [jméno] [příjmení] a Ing. [jméno] [příjmení] zastoupených zmocněnkyní [příjmení] [jméno] [příjmení], AK [obec], se podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 trestního řádu zrušuje rozsudek Okresního soudu Plzeň-jih ze dne 22.1.2016 č.j. 1 T 151/2015 – 224 ve výroku o náhradě škody ohledně těchto poškozených a podle § 259 odst. 3 trestního řádu se znovu rozhoduje tak, že obžalovaný [příjmení] [příjmení] je povinen podle § 228 odst. 1 trestního řádu zaplatit na náhradu škody:

- Ing. [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa], jednak úhradu bolestného ve výši 202.920 Kč a nemajetkovou újmu ve výši 240.000 Kč,

- Ing. [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa], nemajetkovou újmu ve výši 220.000 Kč.

Podle § 229 odst. 2 trestního řádu se poškozený [příjmení] [jméno] [příjmení] se zbytkem uplatněného nároku na náhradu škody odkazuje na řízení ve věcech občanskoprávních.

- II. Odvolání poškozených nezl. [jméno] [příjmení], [datum narození], Ing. [jméno] [příjmení], [datum narození], MUDr. [jméno] [příjmení], [datum narození], [jméno] [příjmení], [datum narození], a [jméno] [příjmení], [datum narození], se jako nedůvodná podle § 256 trestního řádu zamítají.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný [příjmení] [příjmení] uznán vinným, že dne [datum] kolem [údaj o čase] hod. v obci [obec], okres [okres], jako řidič [značka automobilu] [anonymizováno]

[registrační značka] jedoucího po silnici I. tř. [číslo] ve směru od [územní celek] na [územní celek], na přímém úseku v km 104,901 uvedené silnice v důsledku toho, že se dostatečně nevěnoval řízení vozidla, vjel s osobním automobilem do levé poloviny vozovky ve směru své jízdy, kde se střetl s protijedoucím [značka automobilu] [registrační značka] řízeným Ing. [jméno] [příjmení]; při nehodě utrpěla spolujezdkyně z vozidla [značka automobilu] [registrační značka] Ing. [jméno] [příjmení] zhmoždění dolní části zad a pánve, přičemž následkem vysokoenergetického poranění jmenované v 19. týdnu těhotenství došlo v dutině děložní k otevřenému poranění mozkové části hlavy plodu a k jeho smrti.

Jednání obžalovaného bylo kvalifikováno jako přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku a byl za ně odsouzen podle § 147 odst. 2 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 20 měsíců. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obžalovanému uložena povinnost nahradit poškozeným:

- VZP ČR, Regionální pobočce [obec], pobočka pro Jihočeský, Karlovarský a Plzeňský kraj, IČ 41197518, se sídlem v [obec], [anonymizováno] [datum], škodu ve výši 34.807 Kč,
- Ing. [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa], škodu ve výši 352.920 Kč,
- Ing. [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa], škodu ve výši 100.000 Kč,
- [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa], škodu ve výši 50.000 Kč,
- Ing. [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa],
- MUDr. [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa],
- [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa], škodu ve výši 20.000 Kč,
- [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa], škodu ve výši 20.000 Kč,

přičemž všichni poškození byli podle § 229 odst. 2 trestního řádu odkázáni se zbytkem svých nároků na náhradu škody na řízení občanskoprávní.

Proti tomuto rozsudku podali poškození [příjmení] [jméno] [příjmení], Ing. [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], zastoupení zákonnými zástupci, rodiči [příjmení] [jméno] a Ing. [jméno] [příjmení], Ing. [jméno] [příjmení], MUDr. [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], všichni zastoupení zmocněnkyní [příjmení] [jméno] [příjmení] odvolání do výroku o náhradě škody, a to zejména do výroku, kterým byli poškození dle § 229 odst. 2 trestního řádu odkázáni se zbytkem svých nároků na náhradu škody na řízení občanskoprávní. Poškození se neztotožňují se závěry soudu, pokud jde o výši náhrady za nemajetkovou újmu za smrt plodu. Poškozená [příjmení] [příjmení] se v době dopravní nehody nacházela v 19. týdnu gravidity, plod byl dle soudně znaleckého posudku z oboru zdravotnictví zcela zdravý, nevykazoval žádné zevní ani vnitřní vrozené vývojové vady ani chorobné orgánové změny, lze tedy předpokládat jeho narození. Z odůvodnění rozsudku pak vyplývá, že se soud zabýval i hodnocením stupně vývoje usmrceného plodu a popisuje vývoj plodu v 19. týdnu těhotenství. Konstatuje dále, že náhrada nemajetkové újmy má podle nové právní úpravy plně vyvážit utrpení poškozených a nelze-li výši náhrady takto stanovit, stanoví se dle subsidiárního pravidla - podle zásad slušnosti. V dané věci je nepochybné, že usmrcený plod byl zcela zdravý, při normálním průběhu těhotenství by se tak narodilo zdravé dítě. Poškození by pak mohli zcela nepochybně realizovat své právo na rodinné štěstí. Újma byla jednoznačně způsobena nedbalým přístupem odsouzeného k řízení motorového vozidla bez pauzy i přes pocíťovanou únavu. Poukazuje i na Metodiku Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, ze které je zřejmé, že trend v uspokojování nároků poškozených má zvyšující se tendenci, kdy došlo ke zvýšení hodnoty bodu ze 120 Kč na více než dvojnásobek odvozovaný z hrubé nominální mzdy za kalendářní rok předcházející roku, v němž bolest vznikla. Rodinný život poškozených [příjmení] [příjmení] a Ing. [příjmení] byl do okamžiku dopravní nehody harmonický

a spokojený. Skutečnost, že došlo k usmrcení jejich nenarozeného dítěte, pro ně znamená doživotní trauma. Poškození rodiče nenarozeného dítěte se tak neztotožňují se závěry soudu prvního stupně, závěru o rozdílné výši náhrady za nemajetkovou újmu pro každého z nich. Poškození rodiče se domnívají, že ztrátu nenarozeného dítěte pak pocíťovali oba stejně silně. Rovněž, pokud jde o sourozence [jméno] [příjmení], ačkoliv je nízkého věku, i on se bude v budoucnu vyrovnávat se ztrátou nenarozeného sourozence, se kterým nebude moci rozvíjet svůj vztah. Rodiče jsou teď ve vztahu k [jméno] [příjmení] starostlivější, jejich přístup k výchově je událostí ovlivněn. Vztah rodiče a dítěte touto událostí doznal změn. Rovněž pak ztráta nenarozeného vnoučete je intenzivněji pocíťována i prarodiči, neboť i oni nehodou přerušené těhotenství své dcery a snachy a následně ztrátu nenarozeného vnoučete pocíťují jako velmi citelný zásah do jejich integrity, neboť přišli o své vnouče. U prarodičů pak pro srovnání odpovídá přiznaná náhrada cca jedné průměrné měsíční mzdy. Poškození při výši stanovení svého nároku na náhradu nemajetkové újmy vycházeli jednak z komparace původní právní úpravy, která stanovila v ustanovení § 444 zák. č. 40/1964 Sb. za ztrátu nenarozeného dítěte rodičům částku 85.000 Kč a dále za škodu usmrcením manželovi či manželce, dítěti a rodiči částku 240.000 Kč, dále z komparace stávající právní úpravy, která nestanoví hranice v odškodňování nároků za nemajetkovou újmu, a rovněž z výše hrubé průměrné měsíční mzdy. Oba rodiče, kteří pocíťují újmu ztráty nejintenzivněji, požadovali náhradu za nemajetkovou újmu ve výši 240.000 Kč každý z nich, přičemž Ing. [jméno] [příjmení] byla přiznána náhrada za nemajetkovou újmu ve výši 150.000 Kč, Ing. [jméno] [příjmení] ve výši 100.000 Kč, [jméno] [příjmení] požadoval náhradu za nemajetkovou újmu ve výši 160.000 Kč a byla přiznána náhrada ve výši 50.000 Kč. Prarodiče pak požadovali náhradu za nemajetkovou újmu ve výši 80.000 Kč, přičemž každému z nich byla přiznána náhrada ve výši 20.000 Kč. Vzhledem k výši hrubé průměrné měsíční mzdy, vzhledem k nové právní úpravě s odkazem na Metodiku Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, ze které vyplývá navýšení odškodňování bolestného o cca dvojnásobek a o několikanásobek u ztížení společenského uplatnění a podle zásad slušnosti se pak jeví náhrada za nemajetkovou újmu přiznaná soudem prvního stupně jako nedostačující a v rozporu s uvedenými zásadami. Rodinné štěstí poškozených pak bylo dopravní nehodou způsobenou odsouzeným jednoznačně porušeno. Česká pojišťovna a.s. uhradila všem poškozeným jejich nároky dle výroku o náhradě škody dle napadeného rozsudku. Všichni poškození pak žádají, aby odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek ve výroku o náhradě škody v části, kde byli poškození odkázáni se zbytkem svých nároků na náhradu škody na řízení občanskoprávní a přiznal každému z nich rozdíl v uplatněných nárocích na náhradu nemajetkové újmy, tedy aby uložil odsouzenému nahradit poškozeným [příjmení] [jméno] [příjmení] škodu ve výši 90.000 Kč, Ing. [jméno] [příjmení] škodu ve výši 140.000 Kč, [jméno] [příjmení] ve výši 30.000 Kč a prarodičům Ing. [jméno] [příjmení], MUDr. [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení], každému škodu ve výši 60.000 Kč.

Krajský soud v Plzni z podnětu podaného odvolání přezkoumal podle § 254 odst. 1 trestního řádu správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, které vydání napadeného rozsudku předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. Dospěl přitom k následujícím závěrům.

Krajský soud se tedy z podnětu podaného odvolání zabýval pouze výrokem o náhradě škody. Podle ustanovení § 2959 nového občanského zákoníku při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce duševní újmu manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.

Při rozhodování o nároku poškozeného na náhradu nemajetkové újmy v penězích uplatněném v rámci trestního řízení je třeba vycházet ze všech specifík daného případu, jimž je třeba podřadit příslušná kritéria na straně poškozeného i pachatele, která mají vliv na vnímání duševních útrap a dopadu protiprávního jednání do sféry obou takových subjektů. Duševní útrapy spojené s prožíváním usmrcení osoby blízké je pro účely stanovení výše náhrady nemajetkové újmy třeba posuzovat primárně z pohledu obvyklého průměrného člověka a její případné snížení či zvýšení lze

odvinout pouze od okolností, které jsou v rámci trestního řízení řádně doloženy a prokázány poškozeným. Dle závěrů Nejvyššího soudu ČR z rozhodnutí sp.zn. 4 Tdo 1402/2015 vyplývá, že jako přiměřené se jeví stanovení výše náhrady, které se odvíjí v základním rozpětí mezi 240.000 až 500.000 Kč, a to pro skupinu citově nejbližší spjatých osob, jakými jsou rodiče, děti a manželé. V případě dalších méně intenzivnějších příbuzenských vazeb pak bude uvedené rozpětí přiměřeně modifikováno. Takovéto rozpětí odráží dosavadní přístup v obdobných případech a vychází též z progresu, kterou přinesly změny v úpravě odškodňování nemajetkové újmy. Metodika Nejvyššího soudu k nemajetkové újmě na zdraví, která nahradila vyhlášku Ministerstva zdravotnictví č. 440/2001 Sb. o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, tzv. náhradová vyhláška, dopadá výhradně na případy stanovení výše náhrad bolesti a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 občanského zákoníku a nikoliv na odškodnění při usmrcení osoby blízké. Přesto však tato Metodika dospěla k potřebě zvýšení hodnoty jednoho bodu, a to se projevilo i při stanovení hranice náhrad při kompenzaci smrti blízké osoby oproti paušálním částkám stanovených v ustanovení § 444 odst. 3 občanského zákoníku, kde byla stanovena výše 240.000 Kč.

Při usmrcení osoby blízké je nutno pro stanovení výše nemajetkové újmy způsobené smrtí osoby blízké stanovit zejména intenzitu vztahu poškozeného se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalého, morální zadostiučinění ve formě právního postihu žalovaného, postoj žalovaného, jeho lítost, náhrada škody, omluva apod. a dopad události do sféry původce i jeho majetkové poměry. Právě postoj původce zásahu do osobnostních práv po tragické události, k níž v jeho důsledku došlo, je jednou z okolností, která má význam pro posouzení výše náhrady nemajetkové újmy v penězích. Okolností, která může mít význam pro posouzení výše náhrady nemajetkové újmy v penězích, může být i traumatizující způsob usmrcení dítěte žalobce. Na straně poškozených je třeba zkoumat intenzitu vztahu pozůstalého se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalého, otázku hmotné závislosti pozůstalého na usmrcené osobě a morální zadostiučinění ve formě právního postihu žalovaného. Na straně škůdce je třeba se zabývat mírou zavinění, jeho postojem, dopadem události do sféry původce i jeho majetkovými poměry.

V dané trestní věci obžalovaný způsobil dopravní nehodu, při které došlo ke zranění Ing. [jméno] [příjmení] v 19. týdnu těhotenství a v dutině děložní došlo k otevřenému poranění mozkové části hlavy plodu a k jeho smrti. V původní právní úpravě bylo usmrcení osoby pro nejbližší poškozené oceněno na částku 240.000 Kč a u nenarozeného dítěte byla stanovena částka 85.000 Kč. Je zřejmé, že nová právní úprava, i vzhledem k nově stanovené výši bolestného nebo ztížení společenského uplatnění, je výrazně příznivější ve vztahu k poškozeným. U bolestného je to v podstatě dvojnásobek za jeden bod, u ztížení společenského uplatnění jsou náhrady také mnohem vyšší, než byly dle původní právní úpravy.

Obžalovaný, tedy škůdce z pohledu nového občanského zákoníku, se k jednání, za které byl odsouzen, plně doznal, svého jednání litoval, k usmrcení nenarozeného dítěte došlo nedbalostním jednáním, tedy způsobením dopravní nehody, nešlo o hrubou nedbalost, neřídil pod vlivem alkoholu ani nepřekročil povolenou rychlost. Dopravní nehodu bezprostředně nahlásil pojišťovně, která zčásti již poškozeným poskytla plnění. Je si vědom svého zavinění.

Soud se musí zabývat při stanovení nemajetkové újmy intenzitou vztahu pozůstalého se zemřelým a je zřejmé, že ztráta nenarozeného dítěte nejvíce postihuje rodiče, v daném případě pak nejintenzivněji matku nenarozeného dítěte, a to Ing. [jméno] [příjmení]. Té byla okresním soudem přiznána celková částka 352.920 Kč, která představovala náhradu za bolestné ve výši 202.920 Kč a nemajetkovou újmu ve výši 150.000 Kč. Vzhledem ke všem okolnostem rozváděným v odvolání dospěl krajský soud k závěru, že není nepřiměřené, aby původní částka v ustanovení § 444 odst. 3 občanského zákoníku, která za smrt nenarozeného dítěte činila 85.000 Kč, byla navýšena zhruba třikrát, proto bylo vyhověno návrhu na stanovení náhrady za nemajetkovou újmu matky nenarozeného dítěte ve výši 240.000 Kč, což se prakticky rovná náhradě za smrt dítěte, pokud by se narodilo živé podle původní právní úpravy. Vzhledem k již zmiňované tendenci nárůstu nároků nelze považovat částku 240.000 Kč za nepřiměřenou. Proto tato částka byla matce nenarozeného

dítěte přiznána v plné výši. Krajský soud nerozhodl tak, jak bylo navrhováno v odvolání, aby byla matce nenarozeného dítěte přiznána částka 90.000 Kč, to by bylo nesprávné a zavádějící. Přiznávalo by se navíc jen to, co nebylo ještě pojišťovnou uhrazeno, pak by byl vymáhací titul na částku, ze které by nebylo zřejmé, jaká je celková přiznaná náhrada nemajetkové újmy. Proto krajský soud zrušil výrok o náhradě škody u rodičů nenarozeného dítěte celý a znovu rozhodl tak, že matce nenarozeného dítěte Ing. [jméno] [příjmení] byla přiznána částka za bolestné v původní výši, tedy 202.920 Kč a na náhradu nemajetkové újmy jí byla přiznána částka ve výši 240.000 Kč. Odvolání poškozené Ing. [jméno] [příjmení] tedy bylo vyhověno v plném rozsahu.

U poškozeného Ing. [jméno] [příjmení], otce nenarozeného dítěte, krajský soud rozhodoval pouze o náhradě nemajetkové újmy, když se domáhal rovněž vyplacení částky 240.000 Kč. Tomuto poškozenému pak krajský soud přiznal částku nižší, když se ztotožnil s argumentací soudu prvního stupně, která má svou logiku a opodstatnění, tedy že matka situaci prožívala intenzivněji, neboť má plod ve svém těle a smrt nenarozeného dítěte pak nese hůře než otec. Krajský soud dospěl ke shodnému závěru jako soud okresní, že by rozdíl v náhradě nemajetkové újmy mezi těmito osobami měl být, a proto také tento rozdíl zachoval a otci přiznal nižší částku, než bylo požadováno, a to ve výši 220.000 Kč. Poškozený Ing. [jméno] [příjmení] pak byl se zbytkem uplatněného nároku odkázán podle § 229 odst. 2 trestního řádu na řízení ve věcech občanskoprávních.

Ohledně poškozených nezletilého [jméno] [příjmení], bratra nenarozeného dítěte, a prarodičů nenarozeného dítěte, Ing. [jméno] [příjmení], MUDr. [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení], se krajský soud ztotožnil se závěry okresního soudu, který podrobně a přesvědčivě v odůvodnění napadeného rozsudku rozvedl, které skutečnosti ho vedly k rozhodnutí o částečném přiznání náhrady požadované částky. Okresní soud při stanovení výše nemajetkové újmy přihlédl i k intenzitě vztahu pozůstalých se zemřelým, tedy s nenarozeným dítětem. Okresní soud [jméno] [příjmení], bratra nenarozeného dítěte, přiznal částku 50.000 Kč jako náhradu nemajetkové újmy, když se domáhal náhrady ve výši 80.000 Kč. Nezletilý [jméno] byl, jak uvádí okresní soud, skutečně v době události velmi malý, byly mu necelé tři roky a z hlediska nemajetkové újmy je prožívání takové ztráty nepřilíš výrazné.

Prarodiče nenarozeného dítěte požadovali každý náhradu nemajetkové újmy ve výši 80.000 Kč, okresní soud pak každému z nich přiznal částku 20.000 Kč. Ta se může jevit zdánlivě nízká, avšak třebaže judikatura k náhradě nemajetkové újmy je nepatrná, je jisté, že by soud měl podrobně zkoumat vztahy v rodině. Okresní soud o vzájemných vztazích rodičů k poškozené [příjmení] [příjmení] a k poškozenému [příjmení] [příjmení], potažmo k jejich nenarozenému dítěti nic neuvádí, a to byl zřejmě hlavní důvod, proč okresní soud přiznal pouze minimální částku a se zbytkem uplatněného nároku pak správně tyto poškozené odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních. Bližší zkoumání vztahů v rodině pak nepochybně přesahuje potřeby trestního řízení. Proto také krajský soud odvolání poškozených [jméno] [příjmení] a prarodičů nenarozeného dítěte Ing. [jméno] [příjmení], MUDr. [jméno] [příjmení], [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] zamítl jako nedůvodná podle § 256 trestního řádu.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný další řádný opravný prostředek.

V Plzni dne 21. dubna 2016

JUDr. Eduard Wiplinger, v.r.
předseda senátu

Vypracovala: JUDr. Libuše Chudíková, v.r.

Za správnost vyhotovení:
Jana Poláková